

VERTRAAGDE TIJD

Zomerverhalen

© Copyright 2026 DE (ERVEN VAN DE) AUTEURS

© Copyright 2026 Samenstelling: UITGEVERIJ VAN
OORSCHOT, AMSTERDAM

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaargemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ook tekst- en datamining van deze uitgave is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan.

Vertraagde tijd

Zomerverhalen

Uitgeverij Van Oorscot
Amsterdam

Inhoud

7	J.M.A. Biesheuvel <i>Reisavonturen</i>
13	Ivan Boenin <i>In augustus</i>
17	Judith Hermann <i>Orkaan</i>
34	Konstantin Paustovski <i>De vertraagde tijd</i>
57	Edith Wharton <i>Romeinse koorts</i>
73	Walt Whitman <i>Herinneringen</i>
77	Anton P. Tsjechov <i>Verotsjka</i>
92	Josephine Johnson <i>Augustus</i>
100	Nicolien Mizee <i>Een gloeiende stuiver</i>
136	John Muir <i>Het landleven in Wisconsin</i>
161	Anna Blaman <i>De zwemmer</i>
166	Rosa Luxemburg <i>Brief aan Sophie Liebknecht</i>
169	Stefan Zweig <i>Verhaal in de schemering</i>
202	Marijke Schermer <i>September in the rain</i>
207	<i>Verantwoording</i>

J.M.A. Biesheuvel

Reisavonturen

Een paar weken geleden, in de maand juli, zou ik met mijn vrouw en hond gaan zeilen met mijn zwager, die een comfortabel en prachtig zeiljacht heeft. We zouden drie dagen wegblijven. Een van de reismogelijkheden was om van Leiden naar Roosendaal met de trein te gaan en daar de bus te nemen naar Willemstad, waar het jacht in de haven lag. Ik had het gevoel dat ik al eens diezelfde rit met de bus had gemaakt en dat die wel twee uur duurde. Na langdurige bestudering van een landkaart kwam ik met een ander plan op de proppen. We zouden in Lage Zwaluwe, vlak over het Hollands Diep, achter de Moerdijkbrug uitstappen en daar proberen een taxi te krijgen die ons naar het achttien kilometer verderop gelegen Willemstad kon brengen. We hadden maar één tas bij ons. In de trein filosofeerde ik over allerlei onderwerpen, ik was blij te bestaan en van alles mee te maken. Ik dacht ook na over de ondeugende dromen die ik de voorafgaande nacht had gehad. Ineens schoot mij een verhaal van Rein Dool te binnen: ‘Kippen hebben geen gebitje. Nou zou je je afvragen hoe ze dan zo goed die harde maïskorrels en het graan kunnen verteren. Het is zo dat een goede kip ook af en toe kleine ronde steentjes oppikt, ik heb wel eens een kippenmaag opengemaakt en die zat vol met steentjes. Biologen hebben uitgevonden dat de maag van een kip tijdens de spijsvertering een draaiende beweging maakt, tegelijk krimpt hij beurtelings in en zet weer uit. Dat graan en maïs zitten dus eigenlijk als tussen molenstenen in een molen. Dat gaat allemaal goed. Het zijn maar van die kleine dingen, maar op school leren ze je het niet. En, Maarten, bijen paren op twee kilometer hoogte, dat leer je ook niet op school. Daar schiet me nog iets te bin-

nen. In Frankrijk heb je in sommige vijvers plumpeblaren, op het ene blad zit een rupsmannetje, op het andere een rupsvrouwje. Hoe die daar komen is weer een ander vraagstuk. Maar hoe komen die rupsen nou bij elkaar voor de voortplanting? Ze knagen heel kleine vlotjes uit het plumpeblad, gaan daar op zitten en drijven of peddelen dan naar een mannetje of een vrouwje. Ik heb eens in zo'n vijver tijdens de paringstijd honderden van die vlotjes verzameld en ze waren allemaal precies twee centimeter in doorsnee. Je kon ze boven op elkaar leggen en dan had je gewoon een lijnrecht stokje. Ze pasten precies op elkaar. Aan dat soort dingen zie je maar hoe groot en wijs God is en hoe mooi de natuur in elkaar zit.' 'Lage Zwaluwe,' zei de conducteur en wij stapten uit. Ik zag alleen maar een café en liep erop af. Ik was van plan om daar een taxi te bellen. Het café lag heel vriendelijk en rustig in het stille landschap. Het was de eerste keer van mijn leven dat ik in Lage Zwaluwe uitstapte. Eva dacht dat er hier in de buurt wel helemaal geen taxi's zouden zijn. Ik zag tot mijn verbazing in grote rode letters boven de ingang van het café het woord TAXI staan. Ik ging door de deur en zag daar een man met zijn twee zusters praten. Aan de binnenkant van de deur stond: 'Café van Victor Buis.' Het was daarbinnen net een gezellige huiskamer. Misschien waren de twee vrouwen ook wel bezoeksters, maar een van hen zei: 'Straks maar eens stof afnemen.' 'Ik wil een taxi naar Willemstad,' zei ik. 'Meneer is zeeman!' riep Victor, die er meer als een boer dan als een kastelein of restauranthouder uitzag. Eva stond buiten met de hond. 'Ik ben zeeman geweest,' zei ik bescheiden, 'maar niet zo lang.' 'Meneer is stuurman geweest op de grote vaart,' zei Victor en zijn zusters beaamden het. 'Ik zie dat aan de manier van lopen en de blik in de ogen,' merkte Victor op. 'Maar tegenwoordig werk ik als jurist in een ziekenhuis,' zei ik. 'Wat doet een jurist daar?' vroeg Victor zich af. 'Ik lees er Sartre en Dostojevski,' legde ik uit. 'Eerst koffie drinken,' zei Victor, 'ik zie dat u uw vrouw buiten hebt laten staan. Roep die eens binnen. Zonder koffie gaat het niet.' Eva kwam binnen en we dronken koffie met zijn

Ivan Boenin

In augustus

Het meisje van wie ik hield, dat ik nooit mijn liefde had bekend, was vertrokken, en aangezien ik toen eenentwintig was, dacht ik dat ik alleen op de wereld was achtergebleven. Het was eind augustus; in de Kleinrussische stad waar ik woonde heerste een drukkend hete stilte. En toen ik op een zaterdag na mijn werk de kuiper verliet was het zo stil op straat dat ik zonder eerst thuis langs te gaan zomaar zonder doel de stad uit slenterde. Ik liep over de stoepen langs de gesloten joodse winkels, langs de oude marktkraampjes; in de kathedraal luidden de klokken voor de vesper, lange schaduwen vielen van de huizen, maar het was nog zo heet als het eind augustus in de zuidelijke steden meestal is, wanneer alles bedekt is met stof, zelfs de tuinen, die de hele zomer liggen te blakeren in de zon. Ik voelde me zo treurig, zo onuitsprekelijk treurig, terwijl om me heen – in de tuinen, de steppe, de meloenvelden en zelfs in de lucht en de diepe zonneglans – alles verstarde in de volheid des geluks.

Bij een waterpomp op een stoffig plein stond een grote, knappe Oekraïense vrouw in een witte geborduurde bloes en een zwarte rok die strak om haar heupen sloot, met aan haar blote voeten schoenen met ijzertjes. Ze had iets van de Venus van Milo, als je je tenminste een gebruinde Venus kunt voorstellen, met vrolijke donkere ogen en met zo'n hoog voorhoofd, dat zo typerend lijkt voor Oekraïense en Poolse vrouwen. Nadat ze haar emmers had gevuld, legde ze het juk over haar schouders en liep recht op me af, statig ondanks de zware last van het klotsende water, licht wiegend, tikkend met haar schoentjes op de houten stoep... En ik herinner me dat ik eerbiedig opzij ging om haar te laten passeren, en dat ik haar lang nakeek! En in de richting van

Judith Hermann

Orkaan – Something farewell

Het spel heet ‘Je-zo-je-leven-voorstellen’. Je kunt het spelen als je op het eiland ’s avonds bij Brenton zit, je moet dan twee, drie sigaretten roken en rum-cola drinken. Het is goed om een klein, slapend eilandkind op schoot te hebben, waarvan het haar naar zand ruikt. De hemel hoort dan ook onbewolkt te zijn, het liefst vol heldere sterren, het moet heel heet zijn, misschien ook wel zwoel. Het spel heet ‘Je-zo-je-leven-voorstellen’, het heeft geen regels.

‘Stel je voor,’ zegt Nora. ‘Stel je voor.’

Op de radio zijn er vier keer per dag meldingen over de orkaan. Kaspar zegt dat het pas kritiek wordt als er elk uur een bericht over de orkaan is. De eilandbewoners worden dan gesommeerd om zich naar speciale veilige gebieden te begeven, Duitsers kunnen zich door de ambassade naar de Verenigde Staten laten vliegen. Kaspar zegt heel resoluut: ‘Ik verlaat het eiland niet.’ Hij wil blijven, hij rekent erop dat heel Stony en Snow Hill toevlucht bij hem zullen zoeken. Het eiland ligt in het lagedrukgebied van de tropische depressie. Nora en Christine zitten op de door de zon uitgedroogde houten vloer van de veranda en zeggen met ontzag zachtjes:

‘Tropische depressie, tropische...’

Het is ondraaglijk heet. Boven de Blue Mountains onbeweeglijke dikke en witte wolken. De orkaan, door de meteorologen ‘Berta’ genoemd, is ver weg boven de Caraïben aan het groeien, ook hij beweegt niet, hij schijnt kracht te verzamelen voor Cuba, Hispaniola, het eiland.